

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
ไทยนิวส์	๔ ก.ย. 2551	39	13852	5

พญามะโหกร ชื่อหัวไม้คนล้านนา พระยาการนำพันธุ์ไม้มาทำสมุนไพรรักษาโรค

โอ๊ย..โอ๊ย...โอ๊ยเจ็บ... เจ็บแต่เจ็บว่า.... อร่อยเมื่อยามกิน แต่แด่ดินเมื่อยามถ้ายของเสียออกจากร่างกายหรือที่ผู้คนทั่วไปชอบพูดกันว่า "อร่อยปาก ลำบากตูด" เพราะมันเป็นริดสีดวงทวารนั่นเอง เหอๆ... มามะมันต้องใช้ว่านพญามะโหกร

อันว่าพญามะโหกรนั้นหากเรียกกันทั่วไปมันก็คือว่านหรือหัวไม้ที่มันฝังอยู่ใต้พื้นดินนั่นเอง หัวว่านที่สำคัญที่ใช้รักษามะโหกร ที่ศึกษามาก็พบหัวว่านพญามะโหกรนี้แหละ แต่มันหายาก... ยากแต่ ยากว่า เพราะมันไม่ค่อยแยกหัว ปีทั้งปีแยกหัวเพียงหัวเดียว แหนมยังหัวเล็กลงไปอีก แหนม มันขาง (หวง) สรรพคุณมันจริงๆ

ต้นพญามะโหกร ที่จริงมันเป็นหัวลงดินมีการแทงกาบใบขึ้นเป็นลำต้นคล้ายต้นว่านอื่นๆ ไม่ว่า ต้นโพล ต้นขิง ข่า ว่านชักมดลูก แต่มีสิ่งที่น่าสนใจก็คือ

ต้นว่านพญามะโหกรมีลำต้นไม่สูงใหญ่ ดอกคล้ายดอกกระเจียว โคนกลีบสีชมพูสวยงาม เมื่ออย่างเข้าสู่หน้าแล้งกาบใบหรือต้นที่แทงโผล่ดินมานานนั้นจะเริ่มเหี่ยวแห้ง ทบทอดลงเหี่ยวอยู่บนพื้นดิน ปล่อยให้หัวฝังงอตัวอยู่ในดินตลอดหน้าแล้ง เพื่อรอฝนหล่นฟ้ามาสะกิดให้ตื่นในฤดูแล้งที่ผ่านเข้าหน้าฝนอีกต่อไป

แต่บางครั้ง ผู้คนมันเจ็บปวด ด้วยเป็นโรคที่พ้อหมอ แม่หมอพื้นบ้านเรียกกันว่า "มะโหกรกันปู้ด" จำเป็นต้องพึ่งพาหัวว่านพญามะโหกรจำต้องขุดเอามันขึ้นมาแบ่งล้างให้สะอาด ทำการต้มเอาน้ำดื่มเพื่อให้อาการมะโหกรที่ปวดร้าวมันหดหายไปเสียจากร่างกาย

ลักษณะว่านพญามะโหกร มีเนื้อใน

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
ไทยนิวส์	4 ก.ย. 2551	39	13852	5

ว่านพญามะโหะ

สีเหลืองแก่ เมื่อหัวว่านแก่จัด ก็จะมีสีเหลืองเข้มยิ่งขึ้น ริมขอบเนื้อในกับเปลือกนอก จะมีสีเข้มออกดำนิดๆ ผิวหัวว่านเป็นปุ่มๆ ปลูกโน่นนิดนี้หน่อย มีรากงอกออกมาตามผิวนอกทั่วไป หัวนี้แหละที่ใช้ขยายพันธุ์

ข้อสังเกตที่ชัดเจนอีกอย่างที่ว่านนี้แตกต่างกับว่านอื่นๆ คือหน่อที่แทงออกจากดินครั้งแรกๆ จะมีสีแดงเข้ม เข้มหรือสีน้ำตาลอมแดงเลยทีเดียว นั่นแหละ...แม่นละ ว่านพญามะโหะ...

แหล่งข้อมูลภาพ ว่านพญามะโหะ สวนชาปึงหินไฟ บ้านป่ารก หมู่ 6 ต.ดอนแก้ว อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่.

นิคม พรหมมาเทพย์